

Saggio scientifico originale-Izvorni znanstveni rad-Original scientific paper

UDK 811.163.42'373.21(497.5 Blato)

DOI: 10.32728/studpol/2022.11.01.01

TOPONIMIJA BLATA NA OTOKU KORČULI – TRAGOVI ROMANSTVA U HRVATSKIM JEZIČNIM SPOMENICIMA

Marina Marasović-Alujević
Filozofski fakultet
Sveučilište u Splitu
Poljička cesta 35
mmarasov@ffst.hr

Ana Borovina
Filozofski fakultet
Sveučilište u Splitu
Poljička cesta 35
anab87@gmail.com

SAŽETAK

U radu se obrađuju toponimi Općine Blato na otoku Korčuli. Imena su prikupljena terenskim istraživanjem i naglašena prema izgovoru ispitanika. Korpus je prezentiran uz semantičku i etimološku analizu koja je ukazala i na tragove romanstva u različitim jezičnim slojevima. Radu je priložen popis apelativa iz lokalnoga govora koji su motivirali toponime.

Ključne riječi: toponimi, Blato, otok Korčula

UVOD

Toponimija područja *Blato* na otoku Korčuli nije obrađena u našoj onomastičkoj literaturi. Ovom prilikom obradit ćemo imena na području ove korčulanske općine koja ima izlaz na more na sjevernoj i na južnoj strani otoka, točnije od uvale *Spartiška* na zapadnom dijelu sjeverne obale do uvale *Lovornik* na istočnom dijelu te od uvale *Slatina* na zapadnom dijelu južne obale do uvale *Vinačac* na istoku. Kao romanistice, posebno nas zanimaju tragovi romanstva na području, stoga smo se najviše usredotočile na etimološku analizu građe, kako bismo imena klasificirale prema podrijetlu. Kada su u IX. stoljeću Neretvani naselili područje, naselje su nazvali *Blato* prema mekom, mokrom terenu okolnih plodnih polja. Skok (1950, 202) navodi kako su tu naišli i na ostatke rimskoga seoskog dobra zvanoga **Junianum* (< Junije), ali su prema svojem izgovoru ime promijenili u *Žnjan*, kao što je to bio slučaj i kod splitskoga toponima. Hrvatska imena naselja dovode Skoka (1950, 206) do zaključka da su se Neretvani naseljavali najprije na zapadnom dijelu otoka, odnosno od Vele luke prema Smokvici te da s (K)čarom prestaju romanska imena za naselja. Direktni tragovi rimske civilizacije na ovome području prisutni su u toponimu *Potirna*, imenu zaravni na kojoj su pronađeni arheološki ostaci *ville rusticae*. Tragove romanstva u toponimiji otoka ostavili su i Mlečani^[1], mada su oni vrlo rijetki na području Općine Blato. Takve romanizme iz razdoblja venecijanske vladavine u pravilu nalazimo u imenima koja su nastala onimizacijom apelativa koji su najprije ušli u lokalni govor te se uglavnom odnose na područje naselja *Blato* (*Pod Pijacu, Strada, Taraca*). Romanizam rumunjskoga podrijetla prepoznali smo u toponimu *Kantulišća* (*katun* < predim. **canthus* ‘stijena’, rom. *canto* ‘obronak’, < lat. *canthus*), sa značenjem ‘privremeno pastirsko naselje uz pasište’. Romansko podrijetlo pripisali smo i toponimima *Vela krtinja/kurtinja* i *Mala krtinja/kurtinja*. Posljednji se odnosi na polje na kojemu se nalazi crkvice sv. Martina. Koliko god je na prvi pogled ovaj toponim hrvatskog

[1] Mlečani su izmijenili starohrvatsko ime otoka *Krkra* osnovanom, prema mišljenju Skoka (1950, 203), na romanskom imenu *Kurkra*, kako su ga nazvali korčulanski Romani. Današnje ime otoka, *Korčula*, odgovara mletačkome *Curzola* prema grčkome *Corcyra*, koloniji Dorana osnovanoj između 394. i 390. prije nove ere.

postanja^[2], smatramo da je riječ o onimizaciji romanskog apelativa (lat. **cohortinus* > tal. *cortina* ‘otvoreni ograđeni prostor u kojem se drže životinje; ograđeni prostor za sijanje, zemlja za obradu’ – Battisti 1975, 1127). Našu tezu potvrđuje dokument iz 839. godine koji bilježi sklapanje mira između mletačkoga dužda Tradenika i kneza Mislava kod „*Curtis Sancti Martini*“, a u dokumentu iz 1383. godine (Lupis 2020, 23) spominje se *S. Martin in Cartigna piccola*. Nakon etimološke analize toponima koja nam je omogućila i njihovu klasifikaciju prema podrijetlu, imena iz korpusa svrstali smo prema semantičkim kategorijama. Također donosimo i popis apelativa koji su motivirali toponime, a odnose se na prirodne vrste terena i zbirališta vode, zbog njihove učestalosti u istočnojadranskoj toponimiji, a koji polako izlaze, ili su izišli iz upotrebe. Imena donosimo abecednim redom uz osnovne informacije o području. Naglaske smo zabilježili prema izgovoru lokalnih stanovnika, odnosno naših ispitanika.

1. ETIMOLOGIJA TOPONIMA BLATA[3]

Ančinovo Ančinovo je brežuljak imena antroponimna postanja, smješten istočno od mjesta *Vela Luka* i zapadno od naselja *Blato*.

Bäbinskē lõkve je područje sa suhozidima imena koje ukazuje na postojanje vode, kao i na položaj prema susjednom naselju *Babine*, imena nastaloga prema gomilama koje se nalaze na području. *Baba* je imenica praindoeuropskog korijena **bab* u značenju ‘kamen, stijena’ odnosno ‘gomila, hrpa kamenja, kamen međaš’. Apelativ *baba* u hrvatskoj toponimiji označuje hridinu. Vidović (2011, 150, 171).

Bläca je područje na sjevernoj obali otoka, nekada stalno, a sada povremeno naseljeno, imena koje je motivirano apelativom blato. Riječ je o toponimu u pluralnom liku koji ukazuje na sastav tla. Isti toponim opisuje Šimunović (1972, 122) na otoku Braču, a koji je nastao po dugoj prodolini kojom se slijevaju bujice za vrijeme velikih kiša te odnose zemlju stvarajući blato. Pošto je riječ o toponimu čestom na istočnojadranskoj

[2] Na otoku Braču Šimunović (1972, 202) bilježi toponime *Krtine* i *Krtinac* koji su motivirani osobitošću krškoga tla.

[3] Rad je nastao kao rezultat terenskog istraživanja mentorice i doktorandice na kolegiju *Slavenstvo i romanstvo u toponimiji istočnog Jadrana* na Poslijediplomskom (doktorskom) sveučilišnom studiju *Humanističke znanosti* na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu.

obali, Šimunović (1972, 195) ga svrstava među geografske termine u toponimiji.

Blàto je ime jednoga od najstarijih naselja na otoku Korčuli i velikoga krškog polja po kojem je naselje i dobilo ime. Polje je u prošlosti plavilo i stvaralo obilje kalne vode i jezero koje se osušilo tek nakon izgradnje kanala. Toponim je, stoga, nastao prema kalnoj vodi, blatu.

Bòbov dolàc je ime područja sa suhozidima jugoistočno od brijega *Papuša* koje je dobilo ime po bobu (*Vicia faba*). Jednake je motivacije toponim *Bobovišća* zabilježen u blizini naselja *Smokvica*.

Boròva je uvala na sjevernoj obali otoka, kao i područje nad njom, imena fitonimna postanja. Riječ je o krnjem toponimu, pridjevu koji podrazumijeva i apelativ uvala. Na otoku Šćedru zabilježili smo toponim jednake motivacije *Borove lučice* (Božanić/Marasović-Alujević 2020, 176), a na otoku Šolti ime *Borovik*.

Boròv rt je ime rta istočno od uvale *Borova*.

Bòsnića stàni je područje na *Sitnici* imena antroponimna postanja. Apelativ *stan* se odnosi na pastirsku nastambu, katun. Na otoku Šćedru bilježimo toponime *Store stone*, *Nastan*, *Podstan*.

Brnìstrove (Dòvnja Břnistrova i Gòrnja Břnistrova) su područja nad južnom obalom otoka, nekada stalno, a sada povremeno nastanjena, imena koja ukazuju na položaj. Riječ je i o fitotoponimima, imenima motiviranim biljkom brnistrom < ks. lat *genesta*, kl. lat *genista*. Jednake su motivacije na otoku toponimi *Žukova mala* i *Žukova vela*, prema drugom nazivu za istu biljku, žuka (*Spartium junceum*). Za pretpostaviti je da je razlika u nazivu biljke posljedica naseljavanja otoka stanovništvom iz različitih krajeva.

Břistva je uvala sa zaseokom s velikim brojem suhozida na sjevernoj obali otoka. Pretpostavljamo da je ime fitonimna postanja, mada danas na području ne raste *brist* (brijest).

Brlàčića dolàc je područje na južnoj obali otoka imena antroponimna postanja. Dolac je manja krška udolina.

Břščànovica je veće polje sa suhozidima imena fitonimna postanja prema biljci *brščan* 'bršljan' (*Hedera*).

Břùcotivi làzi je područje sa suhozidima, imena antroponimna postanja. Laz je termin koji se prema Šimunoviću (2005, 245) odnosi

na krčenje šume. *Lazi* kao toponim susrećemo u toponimiji Pitava na susjednom otoku Hvaru.

Brūsje je ime područja nad istoimenom uvalom na južnoj obali otoka, koje ukazuje na sastav krškog tla (brus ‘vrsta kamena’). Prema Šimunoviću (1972, 253) sufix *-je* se dodaje imenicama s kojima zajedno označuje zbirnost i pripadaju skupini toponimiziranih apelativa.

Čabrôv **dolàc** je područje puno suhozida imena antroponimna postanja. Dolac je okruglasta krška vrtača (Šimunović 2005, 241).

Čelina je područje s puno suhozida imena motiviranoga metaforim geografskim terminom (čelo) koji se odnosi na uzdignuće, položaj na uzvisini, prisojnu stranu brda.

Čelinjāk je brdo na području *Gradac*, metaforična imena nastala onimizacijom geografskoga termina koji se odnosi na brdo s glavnim proplankom izloženim suncu.^[4]

Čelöpikè je malo polje koje je dobilo ime prema svojem položaju. Čelopek je geografski termin koji se odnosi na proplanak izložen suncu i često je motivirao toponime na srednjodalmatinskim otocima.

Česvīnice je područje nad uvalom *Bristva* imena fitonimna postanja prema bjelogorici česmini (*Quercus ilex*).

Črñjā lūkà je sjenovita uvala na sjevernoj obali otoka u kojoj nema sunca zbog okolnih brda pa je, kako nam je kazao naš ispitanik, po toj osobini i dobila ime.

Damjānovica je teren sa suhozidima na brdu *Mišjak* imena antroponimna postanja.

Dāncà je područje na južnoj obali otoka imena koje je nastalo prema terminu *danca* koji se upotrebljava za ‘najdublje mjesto u moru’ (Šimunović 2005, 265).

Dāncà od Bābinē je ime uvalice koje ukazuje na položaj i izgled. Ispitanik nam je potvrdio da je uvala „vanka, na ulazu, duboka”.

Prīžbe Dôci oPrīžbē je područje sa suhozidima imena koje upućuje na položaj. Za etimologiju vidjeti toponim *Prižba*.

Dôl je veće polje okruženo suhozidom. Riječ je o geografskom terminu koji, kako navodi Šimunović (2005, 234,) pripada skupini

[4] Šimunović (1972: 234) navodi da je *pročelak* ‘strana obrnuta suncu’.

nazvanoj *termini topographici*, izravno motivirani svojstvom, a odnosi se na morfološki oblik tla, kršku udolinu.

Dolàc o' Brūsja je ime koje ukazuje na položaj područja. Za etimologiju vidjeti toponim *Brusje*. Dolac je termin koji se odnosi na morfološki oblik krša.

Domñnica je ime maloga polja s velikim koritom i suhozidima. Riječ je o antropotoponimu.

Dorōlovà kōrta je toponim antroponimna postanja koji se odnosi na područje gdje se uzgajala stoka. *Korta* je romanizam koji se danas upotrebljava za dvorišna vrata, ulaz, ali smatramo da je termin nekada značio 'prostor u kojem se drže životinje, ograđeno dvorište' prema latinske *cohors-hortis*.

Dovčine je područje između *Vlasinja* i *Učijaka*, imena koje ukazuje na morfološki oblik tla (dol).

Dōvnjā i Gōrnjā Potīrna su zaseoci na području *Potirna*, južno od Vele Luke. Za etimologiju vidjeti toponim *Potirna*.

Dōvnjā Perūša i Gōrnjā Perūša su imena terena sa suhozidima koja ukazuju na položaj i vlasnika. Sufiks *-uša*, prema Šimunoviću (1972, 254) dodaje se antroponimu označujući pripadnost.

Dōvnja Zvirñnovica je područje s lokvom, imena koje ukazuje na položaj i na prisustvo vode. *Zvir* je, naime, termin koji se odnosi na izvor vode.

Dōvnjī zanārāt i Gōrnjī zanārāt su imena područja koja ukazuju na položaj u odnosu na drugi teren i na zapadni položaj u odnosu na rt. U toponimiji istočnojadranske obale prijedlog *za* ukazuje na zapadni položaj u odnosu na drugi referent.

Dřženice je područje sa suhozidima za koje je naš ispitanik siguran da je nazvano po drškama za motike koje su bile napravljene od česvine.

Dūb je ime zaselaka i područja sa suhozidima. Riječ je o fitotoponimu nastalom prema bjelogorici dub (*Quercus*).

Dubōka je uvala krnjeg imena nastaloga prema njezinoj osobitosti. Ime se odnosi i na područje na brijegu sa suhozidima.

Dūbōvac je područje imena fitonimna postanja, prema bjelgorici dub (*Quercus*).

Dubròvice je veće neobrađeno polje na kojem postoje suhozidi. Ime je motivirano starim terminom *dubrava* za listopadnu šumu.

Düği pòd je područje sa suhozidima zapadno od naselja Blato, imena koje ukazuje na izgled. *Pod* je zaravan na boku brda, blizu podnožja (Šimunović 2005, 241).

Gârma je uvalica na južnoj obali otoka, imena koje je jako često u toponimiji srednjodalmatinskih otoka. *Garma* je prethrvatski geografski termin koji se odnosi na špilju nastalu abrazijom mora. Etimologijom riječi bavili su se mnogi istaknuti lingvisti kojima se pridružuje i Šimunović (2005, 270), a apelativ izvode iz ilirskog **gurma* što je u prasrodstvu s predromanskim **balma* ‘spilja’.

Giča je proplanak, uzvisina s kamenjarskim pašnjacima južno nad naseljem *Blato* na kojoj su u XVI. st. pobijedeni gusari koji su se iskrkali u uvali Grščica i napali stanovnike Blata. Ime je moguće povezati s glagolom *gicati* u značenju ‘vabiti svinje’ jer je riječ o području gdje je nekada bilo naselje i pastirski stani.

Gnjilišća je područje sa suhozidima, imena koje ukazuje na sastav terena (gnjila < glina ‘ilovača’). Na otoku Braču Šimunović bilježi toponim *Gnjilišće*. Produktivni sufiks *-išće* prema autoru (1972, 252) dodan imenskim osnovama ukazuje i na svojstvo tla. Na otoku Mljetu i Braču susrećemo toponime s istom osnovom *Gnilovača* i *Gnila*, na otoku Hvaru *Gnjiline*, na otoku Šolti *Gnjila*, a na otoku Drveniku *Gnjilina*.

Gojächin dól je malo polje sa suhozidom imena antroponimna postanja.

Görnjä zvirònovica je veće polje sa suhozidima, imena koje ukazuje na položaj i na izvor vode (*zvir*).

Görnji lôv je zaselak i veće polje okruženo suhozidom na kojemu je lokva. Ime ukazuje na položaj. Nekada je to bilo lovište.

Grādàc je područje na brdu na južnoj obali otoka sjeverno od *Plazja*, imena koje upućuje na postojanje utvrde.

Gradàča/Grdàča je uvala na južnoj obali otoka, ispod *Grnjeg dolca*, imena nastalog prema području *Gradac* u njezinu zaleđu. Jedan od ispitanika ime povezuje s pridjevom ‘grd’ uz objašnjenje da je tu „gluvo, grubi ulaz, velike stijene gdje se skrivaju divlje svinje”. Pretpostavljamo da je riječ o pučkoj etimologiji.

Gradina (Bûjkotova i Bragađinova) je područje s ostacima utvrde. Ime se često ponavlja na srednjodalmatinskim otocima i ukazuje na zdanja obrambena karaktera, uglavnom pretpovijesne utvrde na brdu. Druga dva imena su antroponimna postanja i ukazuju na vlasnika terena.

Grška glāvā je ime područja sa suhozidima istočno od uvale Grščica na južnoj obali otoka. Otok Korčula svjedoči prvoj grčkoj kolonijalizaciji u našim krajevima. Grčke tragove u toponimiji susrećemo i na obližnjem otoku Hvaru (*Mala garška, Vela garška*)^[5].

Grëbën je brdo sa suhozidima sjeverno od područja *Potirna*, imena koje se odnosi na morfološki oblik krša.

Gřmušari je toponim nastao prema *grmušarima*, lovcima na *grmuše* ‘slavuje’.

Gřski rāt je rt koji zatvara s istoka uvalu Črna luka na sjevernoj obali otoka. Za etimologiju vidjeti toponim *Grčka glava*.

Gřšćica (Mālā Gřšćica, Vělā Gřšćica) je ime poljoprivrednoga zaseoka i uvale na južnoj obali otoka u kojoj su pronađeni ostaci od brodoloma iz antičkoga doba. Za etimologiju vidjeti toponim *Grčka glava*.

Güdića lük je područje na istočnom ulazu u *Blato*, imena antroponimna postanja, prema obiteljskom nadimku.

Gumānca je ime zaseoka i maloga polja s lokvom. Toponim je nastao prema apelativu *gumno* u značenju ‘gumno, mjesto na kome se vršilo ili mlatilo žito’.

Herötova njivica je područje sa suhozidima na brdu *Mišjak*. Riječ je o antropotoponimu.

Hotinja/Hotina je malo polje s maslinicima, lazima i suhozidima gdje se nekada sadila loza. Ime je nepoznata podrijetla. Moguće je da je povezano s imenicom *hotinje* u značenju ‘volja’.

Hrib je ime brijega jugozapadno od Prigradice. Riječ je o staroj topografskoj imenici u značenju ‘brežuljak, humak, hrbat’ koja je, prema Šimunoviću (2005, 38), ilirskoga podrijetla.

Hūmàc je ime uzvisine na području *Potirna*. Hum je geografski termin u toponimiji. Sufiks *-ac* upućuje na deminutivnost.

[5] Na otoku Šolti, gdje Grci nisu ni boravili ni ostavili traga, bilježimo toponime jednaka korijena kao npr. *Grski rat, Grkovo*. Stanovnici običavaju pridjev *grčki* pripisati starim ruševinama, kao i predjelima gdje su pronalazili stare grobove (Marasović-Alujević/Lozić Knezović 214, 72).

Hrastòvica je zaselak i veće polje sa suhozidima nad sjevernom obalom otoka, imena fitonimna postanja. Hrast je motivirao mnoge toponime na srednjodalmatinskim otocima.

Izmèti je uvala na južnoj obali otoka i područje nad njom. Naš ispitanik kaže da su tu velike naplavine. *Izmećat* u lokalnom govoru znači *izbacivati*.

Jadrùša je područje sa suhozidima na kojem je dobra, plodna zemlja i na njoj se uzgajaju masline. Riječ je o hidronimu, imenu motiviranom osobitošću tla, nastalom prema csl. apelativu *jadro* koji ukazuje na tlo koje buja zbog poplava. Sufiks *-uša* u toponimiji ukazuje na osobinu tla. Toponime jednaka korijena susrećemo i na drugim otocima (npr. *Jadrac*, *Jadrce*, *Jadra*, *Jadrine* na otoku Čiovu).

Kalīna od dōla je ime terena motivirano sastavom tla (kal, blato) i koje ukazuje na položaj.

Kalīna od Šaknja rāta je malo polje, imena koje ukazuje na sastav tla (kal, blato) i položaj. Za etimologiju vidjeti toponim *Šaknja/Šahnja rat*.

Kāntulišća/Kāntilišća je područje sa suhozidima nad uvalom *Prigradica*, imena za koje smatramo da ukazuje na nekadašnje čuvanje stada. Na području se nalaze pastirski stani. Za pretpostaviti je da je ime glasilo **Kantunišća* pa je disimilacijom dobilo oblik *Kantulišća*. Jednake motivacije su toponimi *Kantun*, *Kantunine* na otoku Drveniku. *Kanat* je stari leksički prežitak koji se odnosi na brdske pašnjake^[6]. Apelativ *katun* < predrim. **canthus* ‘stijena’, rom. *canto* ‘obronak’, < lat. *canthus*, terminom rumunjskoga podrijetla sa značenjem ‘povremeno pastirsko naselje uz pasište na koje se stoku izvodi preko ljeta.’ Ispitanik nam je rekao da su se na području vadile ploče za pokrivanje krovova.

Karbūni je ime područja na južnoj obali otoka na kojem se, kako nam je rekao ispitanik, nekada sjekla šuma. Ime je nastalo po crnim naslagama čađe iz peći za dobivanje katrana (*karbun* < ven. carbon ‘ono što ostane nakon što izgori drvo, rupa u kojoj se loži’).^[7]

[6] Prema Skoku (1950, 63, 67) *kanat* je stari leksički prežitak. *Kanat* je na Pagu brdski ograđeni pašnjak, a ime se izvodi od prerimskoga **canthus* ‘stijena’ (rom *canto* ‘obronak’).

[7] Iste je motivacije toponim *Corno zemja* koji smo zabilježili na otoku Svecu (Božanić/Marasović-Alujević 2020.)

Kàpja (Mālā kàpja i Vělā kàpja) je ime izdužena polja i nenastanjenoga poljoprivrednog zaseoka. *Vela kapja* je veće polje omeđeno većim brdom, a *Mala kapja* je manje polje pod manjom glavicom. Ime, osim na veličinu, ukazuje i na to da je riječ o hidronimu. Prema Šimunoviću (2005, 243) kapine su ‘cjedila’. Naš ispitanik kaže da se ondje skuplja puno kiše.

Kaštèla su toponimi u *Blatu*, nastali onimizacijom talijanskog apelativa *castello* ‘gradac, kula’.

Knežina je polje, imena koje ukazuje na njegovu nekadašnju obradu za kneza.

Komoràčišće je velika šuma, imena motiviranoga fitonimom. Komorač (*Foeniculum vulgare*) je vrlo rasprostranjena biljka na našem priobalju. Sufiks *-išće* dodaje se imenskim i glagolskim osnovama i vrlo je produktivan. Prema Šimunoviću (1972, 252), uz ostalo, označuje mjesto gdje čega ima, ili je što bilo.

Konščār/Kuščār je područje na *Potirni*. Naš ispitanik ime povezuje s imenicom konj, jer su se ondje odvodile životinje koje su „morale krepāt”. Konštar je toponim u okolici Neuma i na Pelješcu (Janjina i Ston). Vidović (2011, 172, 254) taj dalmatoromanski apelativ u značenju ‘obronak, hrid’ izvodi od latinskoga pridjeva *constalis* (< *costa* ‘rebro, obala, obronak’).

Kopiila je uzvisina s nekropolom, na sjevernom obodu Blatskoga polja. Riječ je o pretpovijesnoj građini s ilirskim grobovima. Mišljenja smo da su upravo te kamene gomile motivirale toponim. Naime, među ostalim, termin *kopila* (< praslav. *kopa* ‘plast sijena’) odnosi se na ‘stog zemlje ili kamenja blizu kuća’ (Skok, 1971, Šimunović 1972, 238).

Koritni dolac je područje sa suhozidima nazvano prema koritima za odvod vode. Dolac je termin koji se odnosi na morfološki oblik krša.

Kotāca je ime područja sa suhozidima koje se povezuje s obitavalištem za svinje (*kotac*). Ispitanik je rekao da su ondje gojili svinje. Toponim *Kotac* bilježi Šimunović (1972, 229) na otoku Braču.

Kozjāča je područje sjeverno od *Sitnice*, imena zoonimna postanja.

Krajèvac je uzvisina uz *Malu krtinju* na kojoj su pronađeni ostaci zidova fortifikacijske građevine. Na njemu se, kako bilježi Paulinije, nekada nalazilo utvrđenje poglavice koji se tu utvrdio zbog progona neretljanskih galija i branio sa stotinu svojih ljudi (Gjivoje 1969, 348).

Kravjāk je ime brda južno od *Lušine luke*, imena zoonimna postanja.

Krt̃njica je ime manjega plodnog polja s lokvom blizu područja *Mala krtina*. Za etimologiju vidjeti toponim *Mala krtina*.

Krùšice je ime područja s maslinama na kojemu je nekada bila šuma. Istražujući toponimiju srednjodalmatinskih otoka, zaključili smo (Marasović-Alujević 2019, 32) da iako se toponim *Krušica* u literaturi izvodi od fitonima *kruška*, riječ je o područjima koja nisu prikladna za rast te voćke. Terenskim istraživanjem primjetili smo da je osobitost svih područja i uvala ovoga imena njihova šumovitost, pa smatramo da je upravo to svojstvo semantička poveznica među njima. Stoga smo mišljenja da je toponim nastao konverzijom praslavenskoga i crkvenoslavenskoga apelativa *kr̃gъ* u značenju, kako navodi Skok (1950, 86, 89), ‘šumsko drvlje, šuma, gaj’. Uvalu *Krušica* bilježimo na Drveniku, otoku koji je u prošlosti bio poznat po gustoj šumi, *Gornja krušica* i *Donja krušica* na Šolti također su područja prekrivena šumom, a *Krušica* na krajnjem zapadnom dijelu Čiova nalazi se na izrazito šumovitom području *Okruk donji*. Stoga pretpostavljamo da i taj toponim, *Okruk*, krije u sebi stari naziv za šumu *krug*, mada se u literaturi povezuje s jednakim apelativom (Šimunović 1972, 51–63) u značenju ‘kamen živac’. Jurić (2005, 155) naglašava da je područje *Okrug* nastalo na izrazito plodnom dijelu otoka koji zasigurno nije karakterističan po kamenu.”

Krvāva rōpa je ime maloga polja s jamom, koje je nastalo prema pridjevu krvav. Naime, kako nam je ispričao naš ispitanik, riječ je o području gdje su stanovnici pogreškom pobili došljake misleći da su gusari te ih na tom mjestu zakopali. Na mjestu je postavljen križ pod kojim, za razliku od okolnoga terena, ništa ne raste.

Kùpica je hidronim, ime brijega na Potirni koji se spušta prema lokvi u kojoj se kupi voda.

Kup̃novica je područje s lokvom na *Potirni* u kojoj se kupi voda.

Kûrija je ime uvale na sjevernoj obali otoka u kojoj su zidine dvora koji su zvali i *Carina*. U srednjem je vijeku *kurija* označavala naziv za kuće javne vlasti (mlet. *curia* < lat. *curia*).

Kutić je područje u Blatu, imena koje ukazuje na prisustvo vode, što potvrđuje činjenica da ondje raste trstika. Ovaj hidronim (*kut*) se duž naše obale uglavnom odnosi na zdence, ili prisutnost vode.

Lisac je brdo istočno od Vele luke imena fitonimna postanja, prema imenici lis 'lisnata šuma'.

Lokvica je dio blatskoga polja. Riječ je o vrlo čestom hidronimu na našem priobalju.

Lokôrovac je područje sa suhozidima. Riječ je o hidronimu. Tu sada više nema vode.

Lôv pod svēti Antûn je veće polje koje ukazuje na položaj lovišta.

Lovôrnik je mala uvala sa suhozidima na sjevernoj obali otoka, imena fitonimna postanja prema šumi lovorike. Prema Šimunoviću (1972, 253) sufiks *-ik* dodan imenu ili pridjevu od naziva biljke označuje mjesto gdje biljke rastu. Kao primjer navodi toponime: *Borovik*, *Grabovik*, *Hrastovik*, *Žukovik* itd.

Ložica je uvala na sjevernoj obali otoka kao i područje uz brijeg. Riječ je o fitotoponimu.

Lüşina Lúka je malo polje na području Blatskoga polja, imena antroponimna postanja. Nekada je područje bilo pod vodom kao uvala.

Mālā jàma, Vělā jàma su dvije jame u tunelu kroz koji otječe voda iz Blatskoga polja u more.

Mālā krtinja/kurtinja je polje istočno od *Blata* i polja *Vela krtinja*, okruženo brdima i suhozidima, na kojemu se nalazi crkvice sv. Martina. Smatramo da je riječ o konverziji romanskog apelativa (*Kurtinja* < tal. *cortina* < lat. **cohortinus* 'otvoreni ograđeni prostor u kojem se drže životinje; ograđeni prostor za sisanje, zemlja za obradu' – Battisti 1975, 1127). Petar Skok (1928,10, 11) navodi da je na otoku Braču 1080. potvrđen termin *kurtis* značenja 'zemljišni posjed sa zgradom i kmetovima koji ga obrađuju'.

Mālā rāsoha i Vělā rāsoha je ime dviju uvala zapadno od Babine koje su dobile ime prema izgledu, odnosno obliku. Ime je nastalo onimizacijom apelativa *rasoha* 'račva' (Skok 1971). Istražujući toponimiju otoka Šćedra (Božanić/Marasović-Alujević 2020,182) zabilježili smo uvale *Mola rasohatica* i *Vela rasohatica*, imena koje je, također, nastalo onimizacijom apelativa u značenju 'račva' što i odgovara konfiguraciji uvala.

Máli učijāk je brdo sjeverozapadno od naselja Blato, imena zoonimna postanja (vuk).

Malînšćica je područje zapadno od *Blatskoga poja*, imena motivirana apelativom mlin (< prasl. **mōlinō*).

Mālō zabadānje je područje sjeverno od Blata, imena koje ukazuje na veličinu i položaj. Badanj je okrugla, duboka uvalica (Šimunović 2005, 266). Riječ je o metafori u zemljopisnoj terminologiji.

Marīn dolāc je područje jugozapadno od naselja Blato, imena antroponimna postanja. Dolac je krška udolina.

Marīnovića dolāc je područje sjeverno od *Gornje potirne*, imena antroponimna postanja, prema imanju Kuzme Marinovića.

Mīrje je ime arheološkoga lokaliteta na području *Potirna* na kojem je je *villa rustica*. Riječ je o konverziji apelativa romanskoga postanja (lat. *murus* ‘zid’) koji se odnosi na ruševine. Prema Šimunoviću (1990, 175) fonetske prilagodbe ū > y > i pokazuju staru romansko-slavensku simbiozu upućujući na jezične fenomene dalmatoromanskoga jezika (**Myrje* * [mʰi:rje] > Mīrje). Riječ je o vrlo čestom toponimu na istočnojadranskom priobalju (*Mirca*, *Mirine*, *Mirja*, *Mirje*, *Mir*, *Mirača*, *Miračina*).

Mišjāk je brdo sjeverozapadno od *Blata*, imena zoonimna postanja.

Mōrkān je ime brda nastalo prema crkvi sv. Marka. Riječ je o novije sagrađenoj crkvi za koju se, upravo zbog toponima, može pretpostaviti da je izgrađena na mjestu starije crkve.

Nātpoje je ime područja sjeverno od *Batskoga polja* koje ukazuje na položaj.

Nāklād je područje sa suhozidima zbirnoga imena koje ukazuje na *naklo*, kalnu vodu.

Naplōvac je ime područja uz more nastalo prema osobitosti vlažnoga terena s muljem, naplavom ‘naplavljenim pijeskom’. S jednakim toponimom susreli smo se na otoku Ploči (Marasović-Alujević, M., Lozić Knezović, K. 2018, 114).

Njīvica od Brīstve je ime maloga polja sa suhozidima, imena koje ukazuje na vrstu terena i na položaj. Vidjeti toponim *Bristva*.

Njīvica od Karbūni je malo polje na kojem se u prošlosti sjekla šuma. Vidjeti toponim *Karbuni*.

Njive je ime terena sa suhozidima koje je nastalo onimizacijom apelativa koji se odnosi na ravno, obradivo zemljište.

Njivica od Mörkàna je malo polje ispod brda *Morkan*, imena nastaloga prema crkvi sv. Marka. Riječ je o plodnom polju na kojem je, kako nam je ispitanik kazao, ukusno samoniklo, slatko bilje i na kojem se sadi povrće. Područje je nekada bilo stalno, a sada povremeno nastanjeno.

Njivica od Sïtnice je malo polje imena koje ukazuje na položaj. Vidjeti toponim *Sitnica*.

Obišeno je brdo na području *Turovica* nazvano prema morfološkom izgledu tla. Pučka etimologija ime dovodi u vezu s vješalima.

Osrđak je ime parcele koje ukazuje na položaj. Ime je nastalo onimizacijom apelativa koji se odnosi na 'mali ograđeni predio unutar većeg posjeda'. Jednaki mikrotoponim na Braču bilježi Šimunović (2009, 619).

Pàklenica je ime područja sa suhozidima nastalo prema pridjevu *paklen* sa značenjem 'opasan'. Na području se nalazi jama. Ovaj pridjev je motivirao toponime i na drugim srednjodalmatinskim otocima kao na primjer *Paklèni bočiči* na južnoj obali otoka Šćedra, dva boka za koje stanovnici kažu „bočàk je òpasan, zadìja mrìže”.

Papùša dòvnjā i **Papùša gòrnjā** su mala polja sa suhozidima južno od područja *Giča*. S obzirom na to da je riječ o malim poljima, možda je moguće ime povezati s lokalnim izrazom *papušćit se* 'smanjivati se, smežurati se'.

Pàsičine je područje sa suhozidima. Skok (1971, 249) navodi kako područja s tim imenom (<psl.*šèk-ti) označuju mjesta gdje se šuma siječe i pali da bi se sijalo žito.

Perùša mālā / **Perùša vèlikā** su brda jugozapadno od Blata, imena koje stanovnici povezuju s uzgojem žitarice pir. Međutim, ne isključujemo mogućnost da je ime antroponimna postanja.

Petròv dolàc je područje sa suhozidima imena antroponimna postanja.

Plāžje je područje uz južnu obalu otoka. Toponim je nastao onimizacijom apelativa plaža, dalmatoromanskoga leksičkog ostatka od grčkoga πλάγισ (Vinja 1998). Prema Šimunoviću (1972, 253), sufiks *-je*

dodaje se imenicama s kojima zajedno označuje geografske objekte uz koje se protežu predjeli što ih označuju imenice od kojih su tvorena imena.

Pod dolàc je ime područja sa suhozidima koje ukazuje na položaj u odnosu na kršku vrtaču.

Pod dõvnji lõv je manje polje sa suhozidima, imena koje ukazuje na položaj u odnosu na lovište.

Pod vèli plât je područje sa suhozidima, imena koje ukazuje na položaj. Termin *plat* Šimunović (2005, 234) pripisuje toponimima koji se odnose na obalni pojas.

Pod pjàcu je toponim u mjestu *Blato* koji ukazuje na položaj. Pijaca je romanizam, od ven. *piazza* u značenju ‘trg’.

Pod svèti Antõn je područje na južnom dijelu otoka nazvano prema položaju.

Podubrãva je ime područja nastalo prema položaju u odnosu na dubravu (arh. ‘šuma, šumarak’).

Popõvratak/Popõratak je ime uvale sa suhozidima na sjevernoj obali otoka koja je nekada bila stalno, a sada je povremeno nastanjena. Pretpostavljamo da je izvorni oblik *Poporatak* te da je riječ o imenu s prefiksom^[8] koje ukazuje na položaj.

Postrãžišće je područje imena koje ukazuje na položaj. Za etimologiju vidjeti toponim *Straženica*.

Potìrna (arh. **Potêrna**) je ime zaseoka i velike plodne krške zaravni sjeverno od područja *Gradac* na kojem su pronađene ilirske gomile. Zaselak se sastoji od *Dovnje Potirne* i *Gornje Potirne* smještenih na visoravni. *Gornja Potirna* je na padinama brežuljkastoga terena, a *Dovnja Potirna* je smještena na plodnome polju. Prema Skoku (ERHJ) riječ je o dalmatoromanskom toponomastičkom refleksu od latinskoga pridjeva *paternus* ‘koji pripada ocu’. Skloniji smo tu latinsku riječ tumačiti kao ‘koji pripada precima’. S obzirom na to da se na području nalaze ostaci rimskoga rezidencijalnog gospodarskog objekta, moguće je taj latinski apelativ protumačiti i u značenju *hospitium, possessiones* ‘posjed, imanje, zemlja’ (Divković, 1980).

Potorãčje je malo na polje području s arheološkim lokalitetom na obroncima brda Torac. Stoga ime područja ukazuje na položaj. Prema

[8] U Hrašanskoj toponimiji zabilježeno je ime *Poratak*.

Šimunoviću (1972, 253), sufiks *-je* dodaje se imenicama s kojima zajedno označuje geografske objekte uz koje se protežu predjeli što ih označuju imenice od kojih su tvorena imena.

Potòci je područje na blatskom polju. Hidronim je motiviran kanalima koji odvođe vodu prema moru.

Pràpratni dolàc je malo, zapušteno polje. Riječ je o fitotoponimu nastalom metatezom. Paprat je biljka koja je motivirala ime uvale *Prapratna* na susjednom otoku Hvaru.

Prìdòl je malo polje sa suhozidom, imena koje ukazuje na položaj.

Prìgradica je uvala i naselje imena nastala prema prefiksnoj izvedenici koja se odnosi na pregrađeni prostor u kojem obitava stoka. Prema Šimunoviću (1972, 228) *prigrada* je poljoprivredni termin.

Prìžba (Màlā Prìžba, Vèlā Prìžba) je naseljena uvala, imena koje ukazuje na konfiguraciju tla. Toponim je nastao konverzijom apelativa u značenju 'tjesnac, prijelaz između dva otoka' (pre-jezd-ba). *Prìžba* je toponim koji se ponavlja na našem priobalju (*Priježba* na *Elafitima*, *Prežba* na Lastovu).

Prìsoji je područje, imena koje ukazuje na položaj tla. Ime je nastalo onimizacijom apelativa u značenju 'mjesto koje je izloženo suncu' (Šimunović 2009, 756).

Prìščàpac je ime područja uz more koje je kao i *Prìžba* dobilo ime po položaju otočića Škojić koji je „naslonjen, premošten” na obalu.

Prìgòn je ime koje se odnosi na stazu za volove između suhozida.

Prvì dól je ime maloga polja sa suhozidima, imena koje ukazuje na položaj.

Pod Kântulišća/Kântilišća je područje uz more, imena koje ukazuje na položaj. Za etimologiju vidjeti toponim *Kantilišća/Kantulišća*.

Pod pjàcu je toponim u mjestu Blato koji ukazuje na položaj. *Pjaca* < ven. *piazza* 'trg'. je apelativ koji je ušao u govor i često se javlja kao toponim u našem priobalju.

Pod vèlū strànu je područje zapadno od brda *Vela strana*, imena koje ukazuje na položaj. U toponimiji prijedlog *pod* ukazuje na područje zapadno od referenta.

Pùhovac je brdo kraj *Blatskoga polja*, imena antroponimna postanja. Puh je nadimak u *Blatu*.

Rāča plōča je ime terena koje ukazuje na izgled i njegov položaj na ratu. Dalmatoromanski apelativ *ploča* grčkoga je podrijetla.

Raspāla je područje koje je nazvano po tome što se tu roni, raspada kamenje.

Rāsoha – je zaselak sjeveroistočno od naselja *Blato*, imena koje ukazuje na konfiguraciju terena. Za etimologiju vidjeti toponim *Mala rasoha*.

Rasōhatica (Bajčeva i Gudićeva) je ime maloga polja, učestala metafora termin za račvastu udolinu.

Ratkūša je parcela sa suhozidom, imena antroponimna postanja. Prema Šimunoviću (1972, 254) *-uša* je sufiks koji se dodaje antroponimu za označavanje pripadnosti.

Ravānca je ime polja nastalo prema njegovu ravnu izgledu.

Rāznōžje je područje na dnu brda na kojem su suhozidi. Ime ukazuje na položaj i oblik. Šimunović (1972, 257) navodi da prefiks *-raz* upozorava na račvanje predjela različitim stranama.

Rāvno je malo polje na području Prižbe, krnjega imena koje ukazuje na izgled.

Sēca je ime naselja na podruju sa suhozidima. Apelativ u se množini često susreće kao toponim na srednjodalmatinskim otocima.

Šitnica je polje s lošijom zemljom na kojem je sada deponij. Pretpostavljamo da je riječ o fitotoponimu prema biljci sit (*Juncus maritimus*) koja raste u primorskim bočatim močvarama. Na području se nalazi lokva. Jednaki toponim susrećemo na otoku Rabu (Skok 1950, 63). Područje je povremeno nastanjeno.

Slātina je uvala jugozapadno od *Potirne*, toponim koji ukazuje ne prisustvo slatke vode.

Slavīinj je ime brijega na sjevernoj strani otoka. Možemo pretpostaviti da je ime nastalo metatezom te da je izvorno glasilo *Slivanj zbog slijevanja vode. Jednaku je motivaciju pripisali smo toponimu *Svilaja* na otoku Šolti (Marasović-Alujević / Lozić Knezović 2014, 143).

Slovā je ime područja između *Sitnice* i *Potirne* nastalo prema događaju koji je ispričao naš ispitanik. Naime, na području je bio kamen s antičkim natpisom koji se razbio u trenutku kada ga je netko podigao.

Spīliška je uvala na sjevernoj obali, imena koje ukazuje na postojanje špilje. Šimunović (1972, 174) navodi da je *spila* grecizam koji je došao romanskim putem preko južne Italije (*Magna Graecia*) s prepoznatljivim dalmatoromanskim fonetskim „filtrom” u hrvatskim oblicima.

Sprtīška je uvala na sjevernoj obali otoka, istočno od područja *Sprtišća*. *Sprtac* je drveni kolac koji služi za podupiranje vinove loze (Žanetić Pudarić 2009, 60).

Sridāška je uvala koja je dobila ime prema svojem položaju. Na obližnjem otoku Šćedru, središnji rukavac u većoj uvali zove se Srida zbog položaja.

Spīvnik je brdo zapadno od *Zahumlja* imena koje ukazuje na postojanje *spila* <špilja>.

Stārā njīva je malo polje s povrćem, prijelaz iz jednoga polja u drugo.

Strāda je toponim koji se odnosi na ulicu u mjestu Blato. Riječ je o romanizmu, mletačkom apelativu *strada* u značenju ‘ulica’ koji je motivirao toponime duž naše obale, kao npr. *Stradun* u Stomorskoj na otoku Šolti.

Strāžnjica je uzvišeno područje na sjevernoj obali otoka, zapadno od uvale *Bristva*, imena koje ukazuje na povijesnu činjenicu da su se na našim otocima nalazila područja na kojima se čuvala straža zbog ugroza s mora. Zbog toga su mnoga naselja nastajala dalje od obale. Straže su bile na uzvišenim mjestima s kojih je bio moguć pogled na more sa svih strana, odnosno na više pravaca s kojih je mogao doći neprijatelj. Toponimi motivirani apelativom straža česti su na srednjodalmatinskim otocima.

Studēnāc je dio blatskoga polja. Ovaj toponim, koji se ponavlja na našem priobalju, nastao je konverzijom apelativa koji se odnosi na živu vodu. Prema Filipiju (1984, 148) riječ je o hidronimu koji u sebi nosi podatak o tome da je tu voda hladnija od kišnice.

Šāknja rāt / Šāhnja rāt je ime velike šume koja služi za sječū. Moguće je da je riječ o antropotoponimu (Šahin).

Šārēnkōva njīvica je teren na *Potirni* imena antroponimna postanja.

Šavlijina kōrta je toponim antroponimna postanja u naselju *Blato*. *Korta* je u lokalnom govoru ‘ulaz’, a nekada je značilo ‘ogradaen prostor’.

Tarāca je ravni prostor u naselju *Blato*, toponim nastao onimizacijom venecijanskog apelativa ‘terazza’ u značenju ‘terasa, dolac’.

Tàčala (Prihodišće) je ime šume uz more zapadno od *Babine*. Ispitanik je rekao da se tu „tače savura”.

Trebijân je ime brdašca na kojem se nalazi crkvice sv. Martina. Ime je nastalo prema staroj vrsti grožđa. Česti su toponimi na našim otocima motivirani vrstama vinove loze, mada se neke više ne uzgajaju, kao na primjer *Puškavac* na otoku Ploči, ili *Galica* i *Krivača* na otoku Drveniku.

Tûrovica je malo polje, imena nepoznata postanja na kojemu su grobovi. Naš je ispitanik ispričao da su tu bila vješala. Šimunović (2005, 23) ime *Turopolje* na otoku Braču svrstava pod toponime od naziva za životinje.

U smřške je područje u *Blatu*, imena nastaloga prema biljci smrči (*Pistacia lentiscus*)

Vèlâ krtinja/kurtinja je veliko polje istočno od *Blata*. Za etimologiju vidjeti toponim *Mala krtinja*.

Vèlâ strânâ je brežuljak s južne strane naselja *Blato*, s najvišim vrhom *Veli vrh*. Ime ukazuje na veličinu i položaj.

Vèlî učijâk je brdo sjeveroistočno od naselja *Blato*, imena zoonimna postanja (vuk).

Vèlô zabadânje je veće polje sa suhozidom, imena koje ukazuje na veličinu i položaj (za badanj). Badanj je zemljopisni metaforični termin koji se odnosi na duboku uvalu.

Vèlô pöje je polje smješteno sjeverozapadno od naselja *Blato*, imena koje ukazuje na njegovu veličinu. Zove se još i *Gospino polje* prema crkvi sv. Marije.

Vèlâ gustirna je hidronim, ime nastalo toponimizacijom apelativa dalmatoromanskoga podrijetla *guštarna*, odnosno vul. lat. *giustarna*.

Vèlâ strânâ je područje južno od *Blata* te brdo sjeverno od Kozjače, imena koje ukazuje na veličinu i položaj.

Vèpriják je glavica između naselja *Blato* i *Polja*, imena zoonimna postanja.

Vinâčac je toponim zabilježen na južnoj obali otoka. Ime izvodimo iz csl. pridjeva *vinъnъ* u značenju ‘kriv’ očuvanom samo u toponimiji koji ukazuje na zakrivljenje obale. Iste su motivacije toponimi *Donje vine*, *Gornje vine* na otoku Šolti, kao i *Vini buk* na otoku Visu. (Marasović-Alujević / Lozić Knezović 2014, 129) *Vinačac* u značenju ‘vjenčić’ česta je metafora u toponimiji.

Vlāsīnje je područje uz naselje Blato, imena nastaloga prema nazivu za doseljenike.

Vùčjā jāma je područje nad *Blatskim poljem* imena zoonimna postanja.

Za Dīvīnu glāvu je malo polje imena koje ukazuje na položaj.

Za Plāžje je ime ravnice u blizini morskoga područja, imena koje ukazuje na položaj. Vidjeti toponim *Plažje*.

Za selò je ime područja imena koje ukazuje na položaj.

Zablāće je nizina zapadno od naselja *Blato*, imena koje ukazuje na položaj. U toponimiji prijedlog *za* ukazuje na zapadni položaj u odnosu na referenta.

Zāglāv mālī i **Zāglāv vèlī** su uvale na južnoj obali otoka nazvane prema pripadajućem rtu. Zaglav spada u apelativnu geografsku oznaku za brežuljkasti rt.

Zāhūmlje je toponim nastao prema položaju u odnosu na hum, brežuljak. Zemljopisni termini su vrlo česti u našoj toponomastici.

Zaprigradicu je područje sa suhozidima uz more imena koje ukazuje na položaj.

Zarēsje je ime područja koje ukazuje na položaj i za koje pretpostavljamo da je nastalo prema glagolu *rest* 'rasti'. Prema Šimunoviću (1972, 253) sufiks *-je* dodaje se sintagmi sastavljenoj od prijedloga i imenice (kao npr. *Obršje*, *Polbarje*, *Vrdoje* itd.) Ne isključujemo mogućnost da je riječ o hidronimnoj osnovi kao kod toponima Resan.

Zāstrānu je područje imena koje ukazuje na položaj.

Zēca bīdo je ime brda zoonimna postanja.

Zlīnja/Zlīnje (**Vèlā Zlīnja** i **Mālā Zlīnja**) je ravno polje u središtu naselja *Blato*. Pluralni oblik imena je stariji. Gjivoje (1969, 348) ime povezuje sa „zla njiva”. Jedan od naših ispitanika nam je rekao kako je polje dobilo ime po tome što je vinova loza nekad davno „užala pozebst” pa su je nazvali zla njiva. U arhivskome zapisu iz XIV. Stoljeća toponim je zapisan kao *Sligne*. Ne isključujemo mogućnost da je riječ o pučkoj etimologiji, a da se toponim može povezati sa starim glagolom *zrijeti* (< prasl. i stsl. zъrěti) u značenju 'gledati' od kojega je gl. im. *zrinje* < *zrenje*. Današnji je oblik mogao nastati disimilacijom *r-n > l-n*. Riječ je o centralnom polju na koje gleda naselje.

Zdràčevo je manje polje sa suhozidima imena fitonimna postanja. Drača je fitonim koji je često motivirao toponime na našem priobalju.

Zvirìnovice/Zvirìnna je područje istočno od naselja *Blato* imena koje ukazuje na prisustvo vode, odnosno izvor.

Žalìć je uvalica na južnoj obali otoka, imena koje ukazuje na izgled terena. Toponim je nastao onimizacijom apelativa žalò 'sitno kamenje na obali'. Riječ je o dalmatoromanskom prežitku podrijetlom iz grčkoga αιγιαλός u značenju «morska obala».

Žùkova mālā, Žùkova **vělā** su imena područja uz more koje je povremeno nastanjeno. Riječ je o vrlo čestom fitotoponimu na jadranskoj obali nastalom prema žuki 'brnistri' (*Spartium junceum*), biljci karakterističnoj za područje.

2. KLASIFIKACIJA TOPONIMA PREMA PODRIJETLU

ALOGLOTSKA IMENA

Toponimi na području Općine Blato uglavnom su hrvatskoga postanja stoga ih nećemo posebno nabrajati. Donosimo klasifikaciju aloglotskih imena. Ona su u pravilu romanskoga postanja, nastala iz latinskih, dalmatoromanskih, talijanskih, mletačkih i rumunjskih riječi.

PREDRIMSKI SLOJ

Toponimi nastali prema apelativima:

Ilirski: *Garma, Hrib*

Grčki: *Rača ploča* (preko dalm.)

STARIJI ROMANSKI SLOJ

Toponimi nastali iz latinskoga:

Potirna, Mala krtinja, Vela krtinja

Toponimi nastali prema apelativima iz dalmatoromanskoga:

Brnistrova, Mirje, Plažje, Spiliška, Spivnik, Vela gustirna, Žalić

ODRAZI MLAĐIH ROMANSKIH APELATIVA:

Talijanski i mletački: *Karbuni, Kaštela, Kurija, Pod pijacu, Strada,*

Taraca

Rumunjski: *Kantulišća*

SEMANTIČKA KLASIFIKACIJA

Prema značenju toponime možemo klasificirati po sljedećim skupinama:

Antropotoponimi^[9]: Ančinovo, Brlačića dolac, Brucotovi lazi, Čabrovdolac, Dominica, Damjanovica, Dornja Peruša, Gornja Peruša, Dorolova korta, Gojačin dol, Gudića luk, Herotova njivica, Lušina luka, Marin dolac, Marinovića dolac, Morkan, Petrov dolac, Puhovac, Ratkuša, Šaknja rat, Šarenkova njivica, Šavlijina korta

Fitotoponimi: Bobov dolac, Borova, Borov rt, Brnistrove, Bristva, Bršćanovica, Česvinica, Dub, Dubovac, Dubrovice, Hrastovica, Lisac, Sitnica, Komoračišće, Krušice, Lovornik, Lozica, Piruša mala, Piruša velika, Prapatni dolac, U smrške, Zdračevo, Žukova mala, Žukova vela

Zootoponimi: Konjsko, Kozjača, Kravljak, Mišjak, Veli učijak, Veprijak, Vučja jama, Zeca brdo

Toponimijski nazivi: Čelina, Čelinjak, Čelopike, Danca, Dol, Dovčine, Dugi pod, Garma, Greben, Hrib, Humac, Plažje, Prižba, Prisoji, Spiliška, Zaglav mali, Zaglav veli

Toponimi s obzirom na položaj tla: Dornji zanarat, Gornji zanarat, Malo zabadanje, Natpoje, Papuša donja, Papuša gornja, Pod dolac, Pod pijacu, Pod veli plat, Podubrava, Poporatak, Postražišće, Potoraćje, Pridol, Prvidol, Raznožje, Sridaška, Vela strana, Velo zabadanje, Za selo, Zablacé, Zahumlje, Zaresje, Zastranu

Toponimi s obzirom na izgled i oblik tla: Črna luka, Izmeti, Karbuni, Kopila, Mala jama, Mala krtinja, Mala rasoha, Obišeno, Vela jama, Vela krtinja, Vela rasoha, Priščapac, Raspala, Rasoha, Rasohatica, Ravanca, Ravno, Velo poje, Vinčac

Toponimi s obzirom na sastav i osobitosti tla: Blaca, Blato, Brusje, Duboka, Gnjilišć, Jadruša, Kalina od dola, Mirje, Naklad, Naplovac, Osridak, Paklenica, Zlinja, Žalić

Toponimi u vezi s poljoprivredom i vinogradarstvom: Gumanca, Krtinjica, Njive, Pasičine, Progon, Sprtiška, Stara njiva, Trebijan

[9] Od mikrotoponima antroponimijskoga postanja bilježimo još: *Arnerijev kaštel, Ismaellijev kaštel, Petkovičev kaštel, Verzotičev kaštel, Bosnića dvor, Kolinčeva, Kovačin dolac, Kunjasova strada, Na Betovo, Pecilovo stegno.*

Toponimi vezani uz pastirstvo i uzgoj životinja: Gića, Kantulišća, Kotaca, Prigradica, Bosnića stani

Hidrotoponimi: Babinske lokve, Dohnja zvirinovica, Gornja zvirinovica, Kapja, Koritni dolac, Kupica, Kupinovica, Kutić, Lokvica, Lokorovac, Potoci, Slatina, Slavinj, Studenac, Zvirinovice

Toponimi vezani uz povijest otoka^[10]: Gradac, Gradača, Gradina, Grčka glava, Grški rat, Gršćica, Kaštela, Krajevac, Krvava ropa, Kurija, Straženica

Toponimi motivirani ljudskom djelatnošću i običajima: Drženice, Gornji lov, Hotina, Knežina, Paterna, Seca, Slova, Strada, Taraca, Tačala, Vela gustirna

Toponimi nazvani u odnosu na drugi referent: Danca od Babine, Danca od Prižbe, Dolac od Brusja, Kalina od Šaknja rata, Lov pod Sveti Antun, Nad poje, Njivica od Bristve, Njivica od Karbuni, Njivica od Morkana, Njivica od Sitnice, Pod Dohnji lov, Pod Kantilišća, Pod Velu stranu, Za Divina glavu, Za Plažje, Zaprigradicu.

3. NAZIVI ZA PRIRODNE VRSTE TERENA I ZBIRALIŠTA VODE KOJI SU MOTIVIRALI TOPONIME

badanj – okrugla, duboka uvala (*Malo zabadanje, Velo zabadanje*)

blato – kalna voda (*Blato, Blaca*)

čelinjak – brdo s glavnim proplankom izloženim suncu (Čelinjak)

čelo – prisojna strana brda (Čeline)

čelopek – proplanak izložen suncu (Čelopike)

danca – najdublje mjesto u moru (*Danca, Danca od Babine*)

dol – morfološki oblik tla, krška udolina (*Dol, Gojčin dol, Dovčine*)

dolac – manja krška udolina, okruglasta krška vrtača (*Brlačića dolac, Čabrovdolac, Doci od Prižbe, Dolac od Brusja, Koritni dolac, Marin dolac, Marinovića dolac, Petrov dolac, Pod dolac, Prapratni dolac*)

dubrava – listopadna šuma, šumarak (*Dubrovice, Podubrava*)

[10] Na području bilježimo i imena crkava: *Bili križ, crkva sv. Ivana na Gradini, crkva sv. Jurja u Potirni, crkva sv. Križa u Blatu, crkva sv. Kuzme i Damjana u Zablaću, Križ od Zlinja, Sv. Marija, Sv. Martina u Maloj Krtinji, crkva sv. Mihovila, Sv. Barbara, Sv. Ivan, Sv. Jerolim, Sv. Lioeran, Sv. Lucija, Sv. Vid, Župska crkva svih svetih.*

- garma** – spilja nastala abrazijom mora (*Garma*)
- glava** – uzvisina na brdskom vijencu (*Grčka glava, Za Divina glavu*)
- gnjila** – glina, ilovača (*Gnjilišća*)
- gradina** – pretpovijesna utvrda na brdu (*Bujkotova gradina, Bragadinova gradina*)
- greben** – morfološki oblik krša (*Greben*)
- gumno** – mjesto gdje se vrši žito (*Gumanca*)
- hrib** – brežuljak, humak, hrbat (*Hrib*)
- hum** – brežuljak (*Zahumlje*)
- kalina** – blato (*Kalina od dola, Kalina od Šaknja rata*)
- kapine** – cjedila (*Mala kapja, Vela kapja*)
- katun** – brdski pašnjak (*Kantulišća*)
- kopila** – stog, hrpa kamenja (*Kopila*)
- korta** – ulaz u ograđeno dvorište ili prostor (*Dorolova korta, Šavlijina korta*)
- krug** – šuma (*Krušice*)
- kut** – zdenac (*Kutić*)
- laz** – iskrčena šuma (*Brucotovi lazi*)
- lokva** – voda koja se zadrži u udubljenju zemlje (*Babinjske lokve, Lokvica, Lokorovac*)
- mirje** – kamenje, zidine (*Mirje*)
- naklo** – kalna voda (*Naklad*)
- naplav** – naplavljeni pijesak na obali (*Naplovac*)
- njiva** – ravno obradivo zemljište (*Herotova njivica, Njive, Njivica od Bristve, Njivica od Karbuni, Njivica od Morkana, Njivica od Sitnice, Šarenkova njivica*)
- osridak** – mali ograđeni predio unutar većega posjeda (*Osridak*)
- pasika** – mjesta gdje se šuma siječe i pali da bi se sijalo žito (*Pasičine*).
- pijaca** – trg (*Pod pijacu*)
- plat** – dio obalnoga pojasa (*Pod veli plat*)
- pod** – zaravan na vrhu brda (*Dugi pod*)
- polje** – površina pogodna za zemljoradnju (*Velo polje – Gospino polje, Natpoje*)
- prigrada** – ograđeni prostor u kojem obitava stoka (*Prigradica*)
- prisoj** – mjesto koje je izloženo suncu (*Prisoji*)

prižba – tjesnac, prijelaz između dva otoka (*Docı od Prižbe, Prižba*)

progon – staza za volove između suhozida (*Progon*)

rasoha – račvasta udolina ili uvala (*Rasoha, Rasohatica, Vela rasoha, Mala rasoha*)

rat – rt, dio kopna što se pruža u more, uzvisina na sjecištu dviju dolina (*Dovnji zanarat, Popovratak, Rača ploča*)

slatina – izvorska voda tekućica (*Slatina*)

spila – špilja, udubina u kamenu (*Spiliška, Spivnik*)

stan – pastirska nastamba (*Bosnića stani*)

studenac – bunar ili živa voda (*Studenac*)

zaglav – brežuljkasti rt (*Zaglav mali, Zaglav veli*)

zvir – izvor vode (*Dovnja zvirinovica, Gornja Zvirinovica, Zvirinovice*)

žalo – sitno kamenje na obali (Žalić)

Zahvaljujemo svim našim ispitanicima, a posebno Ivku Protiću (71) na velikoj pomoći pri prikupljanju korpusa.

ZAKLJUČAK

Kao što je i bilo za očekivati, toponimi Blata uglavnom su hrvatskoga podrijetla. Tragove prethrvatskoga života nalazimo u imenu *Potirna*, izravnomu latinskom toponimu. Prema Skoku (ERHJ) riječ je o dalmatoromanskom toponomastičkom refleksu od latinskoga pridjeva *paternus* ‘koji pripada ocu’. Međutim, treba napomenuti da latinski pridjev *paternus* ima više značenja. Ako je riječ o prvom značenju, na koje se referira Skok, onda bismo bili skloniji prihvatiti značenje ‘koji pripada precima’, s obzirom na to da je riječ o području koje je među prvima naseljeno na otoku. Drugo, jednako prihvatljivo značenje riječi *paternus* je ‘*hospitium, possessiones*’ (‘posjed, imanje, zemlja’). Područje je bilo nastanjeno i u rimsko doba, što potvrđuju arheološki ostaci. Tu se, naime, nalaze ostaci bogatoga rezidencijalnoga gospodarskog objekta (*villa rustica*). Ostala, aloglotska imena, koja su u pravilu romanskoga postanja, nastala su od apelativa koji su ušli u govor u različitim razdobljima. Imena dalmatoromanskoga podrijetla kao *Brnistrova, Mirje, Vela gustirna, Plažje, Spiliška, Spivnik, Žalić* nastala su, također, onimizacijom apelativa i ukazuju na staru

romansko-slavensku simbiozu s jezičnim fenomenima karakterističnima za dalmatoromanski jezik. Kao što je bilo za očekivati i kao što je slučaj i na ostalim srednjodalmatinskim otocima, većina romanskih toponima nastala je poslije, konverzijom talijanskih, odnosno mletačkih apelativa (*Karbuni, Kaštela, Kurija, Pod pijacu, Strada, Taraca*). Mlađe romanske posuđenice ne razlikuju se od potvrđenoga čakavskoga rječničkog fonda, tj. leksema koji su nakon integracije u hrvatski jezik postali njegovim sastavnim dijelom.

LITERATURA

- Battisti, Carlo., Alessio, Giovanni. (1975) *Dizionario etimologico italiano*. Firenze. G. Barbera Editore.
- Božanić, Joško., Marasović-Alujević, Marina. (2020) *Toponimija otoka bivšega života – Svetac i Šćedro*. Filozofski fakultet u Splitu.
- Divković, Mirko. (1980) *Latinsko-hrvatski rječnik za škole*, Zagreb.
- Filipi, Amos Rube. (1984). Hidronimija zdarskih otoka. *Onomastica Jugoslavica*, XI,111–154.
- Gjivoje, Marinko. (1969) *Otok Korčula II*. Zagreb.Vlastita naklada.
- Hraste, Mate. (1956) Antroponimija i toponimija općine hvarske. *Hrvatski dijalektološki zbornik*, No 1, 331–385. Zagreb.
- Jurić, Ante. (2005). Suvremena čiovska toponimija.Čakavska rič XXXIII,1–2, 145–212. Split. Knjižebni krug.
- Lubiana, Orieta. (2010) Velolučki govor, *Hrvatski dijalektološki zbornik*, No 16, 125–156. Zagreb.
- Lupis, Vincije. (2010) *Blato u srednjem vijeku*. Povijesni vodič 31. Muzej hrvatskih arheoloških spomenika Split.
- Marasović-Alujević, Marina. (2019) Istraživanje etimologija nekih neprozirnih toponima otočja splitskog akvatorija. *U početku bijaše ime*. Radovi s međunarodnog znanstvenog skupa *Tragovima onomastičkih istraživanja Petra Šimunovića* (31–36). Filozofski fakultet u Splitu.

Marasović-Alujević, Marina., Lozić Knezović, Katarina. (2014) *Toponimija otoka Šolte*. Filozofski fakultet u Splitu.

Marasović-Alujević, Marina., Lozić Knezović, Katarina. (2018) *Toponimija otoka Drvenika i Ploče*. Filozofski fakultet u Splitu.

Milat Panža, Petar. (2015) *Rječnik govora Blata na Korčuli*. Zagreb. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Skok, Petar. (1971) *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. I–IV. Zagreb. JAZU.

Šimunović, Petar. (1972) *Toponimija otoka Brača*. Brački zbornik 10. Supetar: Skupština Općine Brač. Savjet za prosvjetu i kulturu Supetar.

Šimunović, Petar. (1990) Otok Šolta u ogledalu govora i svojih imena. U. Miro A. Mihovilović i sur. (ur), *Otok Šolta*. Monografija (str. 188–195). Zagreb: Vlastita naklada.

Šimunović, Petar. (2005) *Toponimija hrvatskoga jadranskog prostora*. Zagreb. Golden marketing – Tehnička knjiga.

Šimunović, Petar. (2009) *Rječnik bračkih čakavskih govora*. Zagreb. Golden marketing – Tehnička knjiga.

Vidović, Domagoj. (2011) *Antroponimija i toponimija Zažablja*. Doktorski rad. Zagreb. Filozofski fakultet.

Vinja, Vojimir. (1998) *Jadranske etimologije – Jadranske dopune Skokovu etimologijskom rječniku*. Zagreb. HAZU – Školska knjiga.

Žanetić Pudarić, Marin. (2009) *Da se ne zaboravi*. Blato. Vlastita naklada.

**TOPONYMY OF BLATO ON THE ISLAND OF KORČULA
- TRACES OF ROMANISMS IN CROATIAN LANGUAGE
MONUMENTS**

ABSTRACT

The paper deals with the toponyms of the Blato district on the island of Korčula. The names registered are the result of field research and have been accentuated according to local speech. The toponyms are presented with semantic and etymological analyses which show traces of romanisms in different language strata. The list of nouns from local speech that motivated these toponyms has been presented as well.

Keywords: toponyms, Blato, the island of Korčula